

นวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา
การท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด
ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา *

Cultural Tourism Innovation : A Case Study of Tourism in
the Birthplace of Luang Pu Thuad Yiab Nam Talay Chued,
Di Luang Subdistrict,
Sathing Phra District, Songkhla Province

หทัยภัทร กังแสง, สุภาพร จันทนพันธ์, ณัฐนิชา ชูเชิด และชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
Hataipat Kongseng, Supaporn Jantanapan, Natnicha Chochard and
Chonlada Sangmanee Sirisatidkid
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: schonlada2516@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพของทุนในชุมชนที่ก่อให้เกิด
นวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ
จังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกลุ่ม
การท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัด
สงขลา และ 3) เพื่อศึกษาผลกระทบและแนวทางส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยว

* ได้รับความเห็นชอบ: 24 เมษายน 2563; แก้ไขบทความ: 15 กรกฎาคม 2563; ตอรับตีพิมพ์: 24 กรกฎาคม 2563

บ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ตำบลดีหลวงมีสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบต่ำ ลาดเอียงขนานกับทะเลอ่าวไทย พื้นที่ด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือเป็นพื้นที่นา ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร จากการศึกษาทุนในชุมชน พบว่า นอกจากชุมชนจะมีทุนวัฒนธรรมที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ ทุนวัฒนธรรมเกี่ยวกับหลวงปู่ทวดแล้ว ชุมชนยังมีทุนที่สำคัญอีก 4 ด้าน ได้แก่ ทุนด้านมนุษย ทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทุนด้านประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญา และทุนด้านสถาบันหรือองค์กร ซึ่งเป็นทุนที่มีศักยภาพเอื้อให้เกิดนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้น สำหรับการบริหารจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด มีการบริหารจัดการในรูปแบบของกลุ่ม เป็นการบริหารจัดการที่อาศัยการมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย โดยมีกระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การชี้้นำ การประสานงาน และการควบคุม สำหรับแนวทางการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการปลูกต้นโกสนทั้งสองข้างทางตามเส้นทางท่องเที่ยว การทำป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ การส่งเสริมให้มีอาสาสมัครมัคคุเทศก์ การส่งเสริมการสร้างช่องทางประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และการส่งเสริมการออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น

คำสำคัญ: นวัตกรรมการท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม; ศักยภาพ

Abstract

The purposes of this research were 1) to examine the potential of capital in the community that creates tourism innovation in the birthplace of Luang Pu Thuad Yiab Nam Talay Chued, Di Luang subdistrict, Sathing Phra district, Songkhla province. 2) to investigate management of cultural tourism innovation of the tourism group in the birthplace of Luang Pu Thuad Yiab Nam Talay Chued, Di Luang subdistrict, Sathing Phra district, Songkhla province. and 3) to study the impact and ways of promoting the

development of tourism innovation in the birthplace of Luang Pu Thuad Yiab Nam Talay Chued, Di Luang subdistrict, Sathing Phra district, Songkhla province. The qualitative research was used as the research design.

The results showed that: topography of Di Luang subdistrict is a low plain terrain with slope in which runs parallel to the coastline of the Gulf of Thailand. The west and the north areas are surrounded by rice fields. Most of the villagers are farmers. Additionally, this study shows that the major cultural capital is not only about Luang Pu Tuad but also about another four capitals which are human capital, natural resources capital, traditional, cultural, and local wisdom capital, as well as institutional or organizational capital. It concluded that these capitals have the potential to promote cultural tourism innovation. Furthermore, there are forms of management as the form of group based on the participation of many parties of cultural tourism innovations on tourism group in the birthplace of Luang Pu Thuad Yiab Nam Talay Chued. The management process consists of planning, organizing, guidance, coordinating and controlling. As for guidelines to promote the development of cultural tourism innovation such as these, the promotion of the croton trees growing along both sides of tourism route, the tourist signs for variety of tourist destinations. And also encouraging volunteer tour guides as well as promoting the creation of channels for tourism promotions including local product design. In order that to promote the tourism and attract more tourists to travel in the future.

Keywords: Tourism Innovation; Cultural Tourism; Potential

1. บทนำ

ตำบลตีหลวง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เป็นตำบลที่มีทุนชุมชนหลากหลาย ตลอดจนเป็นถิ่นกำเนิดของหลวงปู่ทวด ซึ่งเป็นพระเกจิอาจารย์ชื่อดังที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนได้มา ยาวนานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นชุมชนจึงเกิดแนวคิดที่จะเผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชนได้รับรู้และทราบเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหลวงปู่ทวดและสถานที่สำคัญต่าง ๆ ที่

เกี่ยวข้องกับ หลวงปู่ทวด โดยจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้น รวมไปถึงการนำวิถีชีวิต โหนด-นา-เล (ตาลโตนด-ทุ่งนา-ทะเล) ซึ่งได้แก่ การดำรงชีวิตของชาวบ้านในชุมชนภายใต้ระบบความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่นของชุมชน ได้แก่ ตาลโตนด ทุ่งนา และทะเล มาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน โดยการพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในลักษณะของการท่องเที่ยวแสวงบุญตามรอยหลวงปู่ทวด จากสภาพดังกล่าว นวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดจึงเป็นการเริ่มต้นจากการนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนาโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา นวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกรณีศึกษาการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสตึงพระ จังหวัดสงขลา ที่ได้มีการนำทุนชุมชนที่มีอยู่เดิมมาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน โดยอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชน ทำให้เกิดการกระจายรายได้ในชุมชน และยังเป็นแหล่งเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนอีกด้วย ซึ่งนวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดไม่ได้เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งหวังเพียงด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งหวังให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหลวงปู่ทวดอย่างถูกต้อง รวมทั้งการรับรู้ถึงคุณค่าประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนนวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดยังเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชนที่ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้อีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของทุนในชุมชนที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสตึงพระ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสตึงพระ จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาผลกระทบและแนวทางส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสตึงพระ จังหวัดสงขลา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. **พื้นที่ศึกษา** ได้แก่ พื้นที่ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

2. **กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)** ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำนวน 22 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านต้นเลียบ และหมู่ที่ 2 บ้านดีหลวง ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา รวมจำนวน 2 คน

2.2 คณะกรรมการกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ได้แก่ ประธานกลุ่ม ที่ปรึกษากลุ่ม จำนวน 2 คน ผู้จัดการกลุ่ม มัคคุเทศก์ และประชาสัมพันธ์ รวมจำนวน 6 คน

2.3 เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักพัฒนาชุมชน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำนวน 1 คน

2.4 ชาวบ้านในชุมชน หมู่ที่ 1 บ้านต้นเลียบ จำนวน 3 คน และหมู่ที่ 2 บ้านดีหลวง จำนวน 3 คน รวมจำนวน 6 คน

2.5 นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 7 คน

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ 1) แบบสังเกต 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และ 3) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการ 1) การสังเกต (Observation) ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ร่วม (Non-Participant Observation) โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การสังเกตโดยการเข้าไปร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ส่วนการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ได้แก่ การสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชน พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน การทำหน้าที่ของผู้นำชุมชน ทรัพยากรในชุมชน และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวด เจ้าหน้าที่หน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง ชาวบ้านในชุมชน และนักท่องเที่ยว โดยใช้แนวคำถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และ 3) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) มีการกำหนดหัวข้อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเปิดประเด็นให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็น จากนั้นคณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาและเขียนสรุปเป็นความเรียง

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบหัตถ์ปฏิบัติ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานของชุมชน องค์กรในชุมชน กิจกรรมของชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางในการศึกษา

4. สรุปผลการวิจัย

1. ศักยภาพของทุนในชุมชนที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลตีหลวง อำเภอสตึงพระ จังหวัดสงขลา

ตำบลตีหลวงมีสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบต่ำ ลาดเอียงขนานกับทะเลอ่าวไทย พื้นที่ด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือเป็นพื้นที่นา ลักษณะดินเป็นดินเหนียวเหมาะแก่การทำนาข้าว และมีไม้ยืนต้นสำคัญอันเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของตำบล ได้แก่ ต้นตาลโตนด หรือ ต้นโหนด มีคลองชลประทานตัดผ่านตลอดตามแนวยาวของตำบล โดยชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก รองลงมา ได้แก่ การทำประมง ไร่จ้าง และการทำผลิตภัณฑ์จากตาลโตนด

จากการศึกษาทุนในชุมชนของตำบลตีหลวง พบว่า นอกจากชุมชนจะมีทุนวัฒนธรรมที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ ทุนวัฒนธรรมเกี่ยวกับหลวงปู่ทวดแล้ว ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อและสถานที่สำคัญที่เกี่ยวกับหลวงปู่ทวด เช่น วัดพะโคะ และวัดต้นเสียบ เป็นต้น ชุมชนยังมีทุนที่สำคัญๆ อีก 4 ด้าน ที่มีศักยภาพเอื้อให้ชุมชนเกิดนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้นได้แก่

1.1 ทุนด้านมนุษย์ เป็นทุนที่มีความสำคัญต่อการเกิดนวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด โดยการเกิดนวัตกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวเกิดจากความคิดริเริ่มของพระครูใบฎีกาศักรินทร์ สิริภทฺโท ที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของทุนวัฒนธรรมเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหลวงปู่ทวด รวมไปถึงผู้นำชุมชนและชาวบ้านต่างก็ให้ความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยชาวบ้านมีความรักในบ้านเกิด และมีผู้นำชุมชนคอยให้การส่งเสริมและสนับสนุน จนเกิดเป็นนวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบ

น้ำทะเลจืด ซึ่งทั้งหมดล้วนเกิดจากศักยภาพของผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา และชาวบ้าน ที่มีความต้องการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน โดยการพัฒนาและต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่เดิมในชุมชน (สุภัทร บัวหัน, 21 มกราคม 2563)

1.2 ทูнд้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีความเกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ได้แก่ ต้นตาลโตนด และตระพังพระ จากที่พื้นที่ภาคใต้บริเวณคาบสมุทรมุขหิงพระ โดยเฉพาะอำเภอสังขละบุรี มีปริมาณต้นตาลโตนดเป็นจำนวนมาก ทำให้ชาวบ้านนำส่วนต่าง ๆ ของต้นตาลโตนดมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น ผลตาลโตนดนำมาทำเป็นขนมหลากหลายชนิด น้ำจากวงตาลโตนดนำมาทำเป็นน้ำตาลสด น้ำผึ้งตาลโตนด น้ำตาลแว่น และน้ำตาลผง เป็นต้น ใบตาลโตนดนำมาจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น กระเป๋า ตะกร้า หมวก และพัด เป็นต้น ส่วนลำต้นนำมาทำเป็นเฟอร์นิเจอร์ เช่น โต๊ะ และเก้าอี้ เป็นต้น

โดยในการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ชาวบ้านได้มีการนำผลิตภัณฑ์จากตาลโตนดมาจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว นับเป็นการส่งเสริมและกระจายรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนอีกด้วย

นอกจากนี้ยังมี ตระพังพระ ซึ่งเป็นสระน้ำโบราณขนาดใหญ่ โดยบริเวณกลางตระพังจะมีเกาะอยู่กลางน้ำ และบริเวณเกาะดังกล่าวเคยพบวัตถุโบราณทำด้วยสำริด ซึ่งจัดเป็นทูнд้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง

1.3 ทูнд้านประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญา ชุมชนมีทุนประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ได้แก่

1.3.1 ประเพณี และวัฒนธรรม ชุมชนมีประเพณีและวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความเคารพนับถือและเลื่อมใสศรัทธาต่อหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด โดยชุมชนจะมีการจัดงานสมโภชครบชวดกาลหลวงปู่ทวด ณ วัดต้นเลียบ ซึ่งจะเป็งานทอดผ้าป่าสามัคคีและทำบุญให้บิดามารดาของหลวงปู่ทวด ตลอดจนมีการแห่ผ้าห่มต้นเลียบ บวงสรวงหลวงปู่ทวด และพิธีทำบุญสมโภชหลวงปู่ทวด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความศรัทธาและความเลื่อมใสของชาวบ้านในชุมชนที่มีต่อหลวงปู่ทวด

1.3.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น คือ การทำน้ำตาลแว่น และน้ำส้มโตนด เป็นการนำน้ำตาลโตนดจากต้นตาลโตนดมาแปรรูปให้

สามารถนำไปประกอบอาหารได้ โดยน้ำตาลแว่น จะมีรสชาติหวาน นำไปเป็นส่วนประกอบของขนมหวานได้ ส่วนน้ำตาลโตนด จะมีรสชาติเปรี้ยว สามารถใช้แทนน้ำมะนาวในการประกอบอาหารได้ ผลผลิตดังกล่าวจึงเป็นนวัตกรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต้องสืบทอด และต่อยอดให้เป็นผลิตภัณฑ์เด่นของชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดเป็นรายได้และเศรษฐกิจในชุมชน อีกทั้ง เป็นการใช้เวลาว่างของชาวบ้านในชุมชนให้เกิดประโยชน์ โดยเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ซึ่งจะช่วยให้ชาวบ้านมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่ามากที่สุด (เสน่ห์ บัวมาก, 21 มกราคม 2563)

1.4 ทุนด้านสถาบันหรือองค์กร ซึ่งเป็นเครือข่ายที่มีพลังในการขับเคลื่อนนวัตกรรม การท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ทำให้ชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น และการรวมกลุ่มยังสามารถทำให้ชาวบ้านในชุมชนเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความรักและความสามัคคี โดยชุมชนมีสถาบันหรือองค์กรที่มีส่วนในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด เช่น

1.4.1 กลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด เป็นการรวมกลุ่มเพื่อใช้ในการติดต่อประชาสัมพันธ์ จัดเตรียม และต้อนรับนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวด โดยกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องราวตำนานของหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืดให้แก่นักท่องเที่ยว และเป็นกลุ่มที่ให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว การเป็นมัคคุเทศก์ การนำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมาจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน (บุญศิริ สุวรรณศรี, 21 มกราคม 2563)

1.4.2 กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์น้ำตาลโตนด หรือ กลุ่มดาวราย เป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านกลุ่มหนึ่งเพื่อรับซื้อน้ำตาลโตนดจากชาวบ้านในชุมชนเพื่อนำไปแปรรูปเป็นน้ำตาลแว่น และน้ำตาลผง โดยกลุ่มจะรับซื้อน้ำตาลโตนดจากชาวบ้านที่มีอาชีพขึ้นต้นตาลโตนด โดยชาวบ้านจะนำน้ำตาลโตนดมาจำหน่ายให้กับกลุ่ม ซึ่งกลุ่มจะมีการตรวจสอบความเข้มข้นของน้ำตาลโตนดที่นำมาจำหน่าย ถ้าน้ำตาลโตนดมีความเข้มข้นมากจะจำหน่ายได้ราคาสูง โดยจะมีตลาดรับซื้อประจำทั้งตลาดท้องถิ่นและตลาดที่กรุงเทพฯ นอกจากนี้กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์น้ำตาลโตนดยังเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอีกด้วย โดยนักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับกรรมวิธีการทำน้ำตาลโตนด เช่น การขึ้นต้นตาลโตนด และการ

แปรรูปน้ำตาลโตนดเป็นน้ำตาลแว่นและน้ำตาลผง เป็นต้น และนักท่องเที่ยวยังสามารถซื้อผลิตภัณฑ์จากน้ำตาลโตนดจากกลุ่มได้อีกด้วย (คำ คล้ายสินวล, 22 มกราคม 2563)

1.4.3 สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสทิงพระ เป็นหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนทั้งในเรื่องของงบประมาณและความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับนวัตกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและสร้างรายได้ให้กับชุมชน รวมไปถึงการส่งเสริมให้ชาวบ้านนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน อีกทั้งยังเป็นการช่วยประหยัดต้นทุนทางการผลิต นอกจากนี้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสทิงพระยังเข้ามามีบทบาทในการกระตุ้นให้ชาวบ้านทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพอีกด้วย (ทิพาพันธ์ บัวเพื่อนน้อย, 21 มกราคม 2563)

2. การบริหารจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

การบริหารจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด มีการบริหารจัดการในรูปแบบของกลุ่ม เป็นการบริหารจัดการที่อาศัยการมีส่วนร่วมของหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา นักพัฒนาชุมชน และชาวบ้าน มีการนำทุนชุมชนที่มีอยู่มาพัฒนาและปรับประยุกต์ใช้จนเกิดเป็นการท่องเที่ยว ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารจัดการดังต่อไปนี้

2.1 การก่อตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด

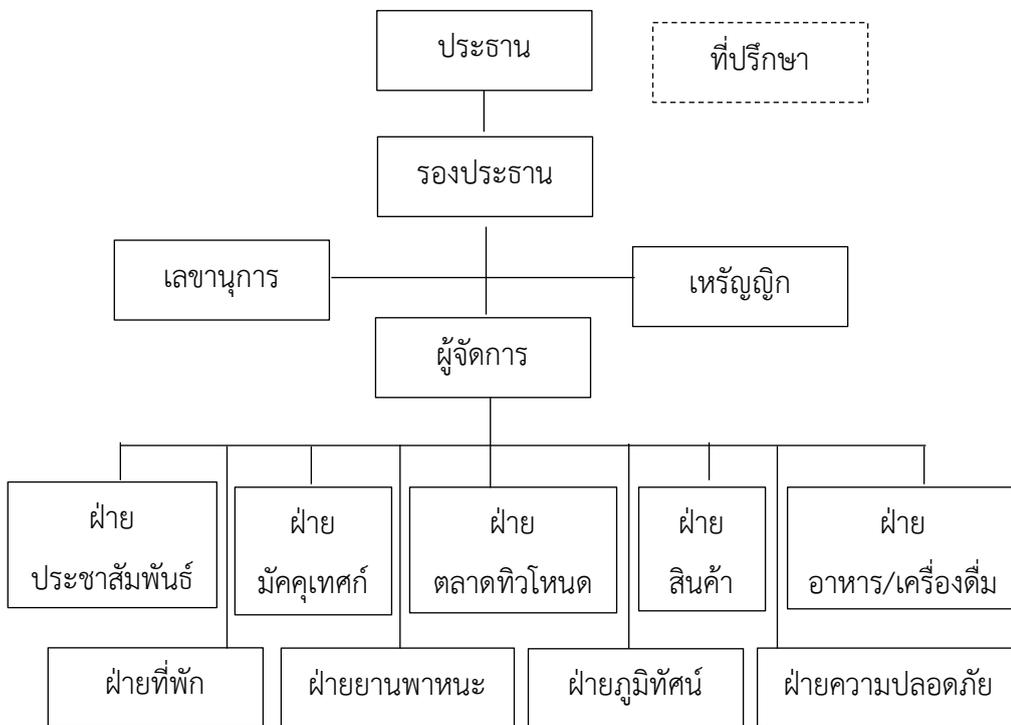
การก่อตั้งกลุ่มเริ่มต้นจากพระครูใบฎีกาศักกรินทร์ สิริภทโท เกิดแนวคิดที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดขึ้น อันเนื่องมาจากชุมชนมีทุนชุมชนที่โดดเด่น โดยเฉพาะทุนทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับตำนานหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด จึงเกิดความคิดที่จะเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหลวงปู่ทวดที่มีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ตำบลดีหลวง และทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมทั้งการเผยแพร่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี และวัฒนธรรม ของชาวบ้านในชุมชนอีกด้วย จึงได้มีการนำแนวคิดนี้เสนอต่อสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสทิงพระ และปรึกษารือร่วมกันกับชุมชน รวมทั้งสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา และได้มติเอกฉันท์ร่วมกัน คือ การจัดทำการท่องเที่ยวแสวงบุญตามรอยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด และได้จัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำ

ทะเลเจ็ดขึ้น เมื่อปี พ.ศ.2559 โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ (พระครูใบฎีกาศักรินทร์ สิริภทฺโท, 21 มกราคม 2563)

2.2 โครงสร้างกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลเจ็ด

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลเจ็ด

ที่มา: ปรับปรุงจาก แผนธุรกิจท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรม ตำบลตีหลวง อำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา บ้านเกิดหลวงปู่ทวด, ม.ป.ป.

2.3 การบริหารจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 การวางแผน กลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด และนักพัฒนาชุมชนอำเภอสติงพระ ได้จัดประชุมร่วมกัน เดือนละ 2 ครั้ง ทุกวันอาทิตย์ที่ 1 และวันอาทิตย์ที่ 4 ของเดือน เพื่อปรึกษาหารือ วางแผน และแก้ไขปัญหา ทั้งในเรื่องของการต้อนรับนักท่องเที่ยว การจัดเตรียมสถานที่และเส้นทางการท่องเที่ยว หรือการหาแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อปรับปรุงข้อผิดพลาดของกลุ่มที่เกิดจากการดำเนินงาน

2.3.2 การจัดองค์การ กลุ่มมีการจัดองค์การโดยกำหนดโครงสร้างการทำงานของ กลุ่ม ประกอบด้วย ที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ประธานทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของ แต่ละฝ่าย โดยมีรองประธานและเลขานุการเป็นผู้ช่วยในการทำงาน เภรียญทำหน้าที่ด้านการเงิน ผู้จัดการทำหน้าที่ในการติดต่อประสานงาน และมีฝ่าย 9 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายมัคคุเทศก์ ฝ่ายตลาดทิวโหนด ฝ่ายสินค้า ฝ่ายอาหาร/เครื่องดื่ม ฝ่ายที่พัก ฝ่ายยานพาหนะ ฝ่ายภูมิทัศน์ และฝ่ายความปลอดภัย ซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีการจัดแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างเป็นรูปธรรม และมีการติดตามการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

2.3.3 การชี้้นำ การท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืดจะมีผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา และนักพัฒนาชุมชน คอยชี้้นำและกระตุ้นเพื่อให้ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ และดำเนินงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม

2.3.4 การประสานงาน กลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืดมีการทำงานประสานกับทุกส่วน ทั้งผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ชาวบ้าน และนักพัฒนาชุมชน โดยกลุ่มจะติดต่อและประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทุกส่วนทราบ และช่วยกันจัดเตรียมสถานที่ เส้นทาง หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

2.3.5 การควบคุม หลังจากดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเสร็จสิ้น กลุ่มได้พูดคุยร่วมกัน เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน เป็นการพูดคุยถึงผลลัพธ์ ปัญหา และการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

2.4 สถานที่สำคัญที่เป็นเส้นทางท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว กลุ่มจะนำนักท่องเที่ยวไปไหว้สักการะบูชา สถานที่สำคัญ เพื่อขอพรเสริมบุญบารมีเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เชิงประวัติศาสตร์ จำนวน

5 สถานที่ โดยเรียงลำดับตามเส้นทางการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้ (ณัฐพงศ์ ไชยหาญ, 21 มกราคม 2563)

2.4.1 วัดดีหลวง สถานที่บรรพชาสามเณรและศึกษาเล่าเรียนของหลวงปู่ทวด ในวัยเยาว์ เพื่อเสริมสิริมงคลแก่ชีวิต “ด้านการศึกษา การงาน และการเงิน”

2.4.2 วัดต้นเลียบ สถานที่ฝังรกรงของหลวงปู่ทวด เพื่อเสริมสิริมงคลแก่ชีวิต “ด้านรากฐานชีวิตมั่นคง”

2.4.3 สำนักสงฆ์นาเปล สถานที่ผูกเปลและพญางูคายแก้วคู่บารมีแก่หลวงปู่ทวด เพื่อเสริมสิริมงคลแก่ชีวิต “ด้านสุขภาพแข็งแรง”

2.4.4 ถ้ำเขาคุหา-ตระพังพระ ศาสนสถานฮินดู ถ้ำขุดโบราณหนึ่งเดียวในประเทศไทย อายุประมาณ 1,200 ปี เพื่อเสริมสิริมงคลต่อชีวิต “ด้านความอุดมสมบูรณ์”

2.4.5 วัดพะโคะ (วัดราชประดิษฐฐาน) สถานที่จำพรรษาของหลวงปู่ทวด เพื่อเสริมสิริมงคลแก่ชีวิต “ด้านความเจริญรุ่งเรือง”

2.5. ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ได้แก่

2.5.1. ปัญหาความเข้าใจไม่ตรงกันเกี่ยวกับการนำรถรางเข้ามาให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทำให้มีการต่อต้าน เนื่องจากชาวบ้านมองว่ามีรถซาเล้งไว้คอยให้บริการนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว อาจทำให้ได้รับผลกระทบได้

2.5.2 ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งกีดขวางเส้นทางการท่องเที่ยว ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวตามเส้นทางเกิดความไม่สะดวก

2.5.3 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ กล่าวคือ การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ไม่หลากหลาย และไม่น่าสนใจเท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ตามที่ตั้งเป้าไว้

2.5.4 ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.6 การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ได้แก่

2.6.1 กลุ่มได้ทำความเข้าใจกับชาวบ้านในเรื่องของรถที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยชาวบ้านสามารถนำรถซาเล้งมาให้บริการนักท่องเที่ยวได้เช่นเดิม แต่จะต้องมีการทำความสะอาดรถให้สะอาดอยู่เสมอ และจะต้องตรงต่อเวลา

2.6.2 กลุ่มได้มีการพูดคุยและขอความร่วมมือกับชาวบ้านในเรื่องของการดูแลรักษาความสะอาด และการช่วยกันดูแลไม่ให้มีสิ่งกีดขวางเส้นทางการท่องเที่ยว

2.6.3 กลุ่มจะต้องเร่งสร้างช่องทางประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสนใจและเข้ามาท่องเที่ยว โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์

2.6.4 กลุ่มใช้วิธีการหมุนเวียนเงินที่ได้จากการท่องเที่ยวเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานหรือบริหารจัดการ และพยายามพึ่งพางบประมาณจากภายนอกให้น้อยที่สุด

3. ผลกระทบและแนวทางส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสตึงพระ จังหวัดสงขลา

3.1 ผลกระทบเชิงบวก ได้แก่

3.1.1 ชาวบ้านในชุมชนเกิดความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.1.2 การสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน อันเนื่องมาจากการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวด ไม่ว่าจะเป็นรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม การให้บริการรถซาเล้ง และการนำเที่ยว เป็นต้น

3.1.3 การส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างชาวบ้านกับชาวบ้าน และระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงานภายนอก ก่อให้เกิดความรักความสามัคคี และการช่วยเหลือซึ่งกัน

3.1.4 การส่งเสริมและเผยแพร่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหลวงปู่ทวด รวมทั้งการเผยแพร่เกี่ยวกับวิถีโหนด-นา-เล ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนให้เป็นที่รู้จัก

3.2 ผลกระทบเชิงลบ ได้แก่ เมื่อมีการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดขึ้น ได้มีการสร้างตลาดสวนจันทร์เพื่อให้ชาวบ้านได้นำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมาจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันตลาดได้ซบเซาลง เนื่องจากชาวบ้านมองว่า นักท่องเที่ยวไม่ได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นประจำทุกวัน จึงไม่ได้นำสินค้ามาวางจำหน่ายในตลาดที่ได้จัดไว้ให้ ประกอบกับการขาดคนดูแลรักษาตลาด ส่งผลให้ตลาดซบเซา และใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ ไม่คุ้มค่ากับงบประมาณที่ดำเนินการไป

3.3 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ได้แก่

3.3.1 การส่งเสริมให้มีการปลูกต้นโกสนทั้งสองข้างทางตามเส้นทาง การท่องเที่ยว เพราะต้นโกสนมีสีสันทากหลายและสวยงาม ซึ่งจะส่งผลให้ภูมิทัศน์มีความสวยงามมากขึ้น

3.3.2 การทำป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวไว้ตามจุดต่าง ๆ เพื่อให้เป็นที่รับรู้ อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปในตัวอีกด้วย

3.3.3 การส่งเสริมให้มีอาสาสมัครมัคคุเทศก์ โดยการจัดให้มีกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแก่อาสาสมัครมัคคุเทศก์หรือผู้ที่สนใจ

3.3.4 การส่งเสริมการสร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายและน่าสนใจ เพื่อให้สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ทั่วถึง และทันเหตุการณ์

3.3.5 การส่งเสริมการออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีความน่าสนใจ และได้มาตรฐาน เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว อันเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน

5. อภิปรายผลการวิจัย

ตำบลสีทองมีสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบต่ำ พื้นที่ด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือเป็นพื้นที่นา ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก จากการศึกษาทุนในชุมชน พบว่า นอกจากชุมชนจะมีทุนวัฒนธรรมที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ ทุนวัฒนธรรมเกี่ยวกับหลวงปู่ทวดแล้ว ชุมชนยังมีทุนที่สำคัญๆ อีก 4 ด้าน ได้แก่ ทุนด้านมนุษย ทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทุนด้านประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญา และทุนด้านสถาบันหรือองค์กร ซึ่งเป็นทุนที่มีศักยภาพเอื้อให้ชุมชนเกิดนวัตกรรม การท่องเที่ยวขึ้น สำหรับการบริหารจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกลุ่มมีการบริหารจัดการในรูปแบบของกลุ่ม เป็นการบริหารจัดการที่อาศัยการมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย โดยมีกระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การชี้นำ การประสานงาน และการควบคุม ซึ่งทุนชุมชนจะมีความสำคัญอย่างมากในการนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวและพัฒนาชุมชน อีกทั้งการบริหารจัดการก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการขับเคลื่อนและดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ สุพัตรา คงขำ (2561) ที่พบว่า ทุนชุมชนมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการชุมชน ไม่ว่าจะเป็นทุนมนุษย ทุนวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ทุนสถาบัน และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทุนต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถนำไปบริหารจัดการชุมชนได้อย่างยั่งยืน เช่นเดียวกับกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืดที่มีการนำทุนชุมชนมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวและพัฒนาชุมชน และสอดคล้องกับ

งานศึกษาของ วริศรา บุญสมเกียรติ (2555) ที่พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านการเข้าถึงแหล่ง ด้านคุณค่าและความดึงดูดใจ แต่มีความแตกต่างกันในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว โดยสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่กลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืดให้ความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานศึกษาของ กรกนก เกิดสังข์ (2560) ที่พบว่า รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนมีวิธีการดำเนินการโดยการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยว เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะมีหัวหน้าชุมชนเป็นผู้ประสานงานและควบคุมการบริการให้มีมาตรฐาน โดยกิจกรรมของทุกกลุ่มได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดี ซึ่งการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืดเองก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

สำหรับผลกระทบที่เกิดจากนวัตกรรมการท่องเที่ยวมีทั้งผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ ส่วนแนวทางการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้สองข้างทางตามเส้นทางท่องเที่ยว การทำป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวไว้ตามจุดต่าง ๆ การส่งเสริมให้มีอาสาสมัครมัคคุเทศก์ การส่งเสริมการสร้างช่องทางประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และการส่งเสริมการออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวด และเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น โดยประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ กรกนก เกิดสังข์ (2560) ที่นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวว่าหน่วยงานในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีการจัดทำโครงการต่าง ๆ ได้แก่ โครงการสร้างเส้นทางการศึกษาทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชน โครงการจัดตั้งศูนย์บริการที่มีมาตรฐานและเอกสารสิ่งพิมพ์ โครงการซ่อมแซมและขยายเส้นทางคมนาคม โครงการมัคคุเทศก์น้อย และโครงการความร่วมมือระหว่างหัวหน้าชุมชนและผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้น รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอีกด้วย

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับกลุ่ม เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะ และยังเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกด้วย

1.2 ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีความหลากหลาย แปลกใหม่ และได้มาตรฐาน เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนอีกด้วย

1.3 ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการร่วมมืออย่างต่อเนื่อง และจริงจังในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้นวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืดเกิดการพัฒนายั่งยืน

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพที่มีบทบาทต่ออนวัตกรรมการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเล

เอกสารอ้างอิง

กรกนก เกิดสังข์. (2560). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์: กรณีศึกษาตำบลบางไผ่ อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ณัฐพงศ์ ไชยหาญ. (2563). ฝ่ายยานพาหนะกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลตีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. *สัมภาษณ์*. 21 มกราคม. 2563.

ดำ คล้ายสินवल. (2563). ชาวบ้านหมู่ที่ 1 ตำบลตีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. *สัมภาษณ์*. 22 มกราคม 2563.

ทิพาพันธ์ บัวเผื่อนน้อย. (2563). นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สทิงพระ จังหวัดสงขลา. *สัมพันธ์*. 21 มกราคม 2563.

บุญศิริ สุวรรณศรี. (2563). ผู้จัดการกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบล ดี่หลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. *สัมพันธ์*. 21 มกราคม 2563.

แผนธุรกิจท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตวิถี ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา บ้านเกิด หลวงปู่ทวด. (ม.ป.ป.). สงขลา : ม.ป.พ.

พระครูใบฎีกาศักรินทร์ สิริภทฺโท. (2563). ที่ปรึกษากลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำ ทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. *สัมพันธ์*. 21 มกราคม 2563.

วิศรา บุญสมเกียรติ (2555). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครศรี ธรรมราช: วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร วัดธาตุน้อย และโบราณสถานวัดโมคลาน. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สุภัตรา คงขำ. (2561). ทูทางสังคมกับการบริหารจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : ชุมชนบ้าน บ่อน้ำซับ หมู่ที่ 1 ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. *Veridian E-journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศิลปะ*. 11(2), 1727-1743.

สุภัทร บัวหัน. (2563). ประธานกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเล และผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. *สัมพันธ์*. 21 มกราคม 2563.

เสน่ห์ บัวมาก. (2563). ฝ่ายประชาสัมพันธ์กลุ่มการท่องเที่ยวบ้านเกิดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. *สัมพันธ์*. 21 มกราคม 2563.